

**Ārlietu ministra ikgadējais ziņojums par paveikto un iecerēto
darbību valsts ārpolitikā un Eiropas Savienības jautājumos**

Rīga, 2016. gads

Ievads	3
Transatlantiskās drošības un sadarbības telpa	5
NATO un Varšavas samita lēmumu īstenošana	5
Eiropas un globālā drošība	7
Vienota, droša, politiski un ekonomiski saliedēta ES	10
Diskusija par Eiropas nākotni, ES iekšējo izaicinājumu apzināšana	10
Droša Eiropas Savienība	11
Politiski saliedēta un ekonomiski konkurētspējīga Eiropas Savienība	11
ES paplašināšanās nozīme stabilitātes stiprināšanā	12
Sadarbība Ziemeļeiropā un Baltijas jūras reģionā	13
Latvijas intereses un ieguldījums ES globālās lomas nostiprināšanā	14
Austrumu partnerības valstis	14
Dienvidu kaimiņi un Tuvie Austrumi	15
ES un Krievijas attiecības	15
ES un Centrālāzijas attiecības	16
ES vērtību veicināšana un atbalsts ilgtspējīgas attīstības īstenošanai	17
Latvijas ekonomiskās konkurētspējas stiprināšana	19
Latvijas iestāšanās OECD – stimuls iekšējām reformām, OECD sniegto priekšrocību izmantošana ..	19
Ārlietu dienesta praktiskais atbalsts uzņēmējiem, Latvijas ārējās tirdzniecības stiprināšana un eksporta diversifikācija	19
ES brīvās tirdzniecības nolīgumi – Latvijas eksporta veicināšanai	20
Ekonomiskā sadarbība ar Ķīnu, 16+1 formāts	21
Energodrošība	21
Latvijas simtgades sagatavošana	22
Sadarbība ar diasporu un konsulārais atbalsts	23
Saīsinājumi	25

IEVADS

2016. gads starptautiskajās attiecībās ir bijis gads, kurā pasaule un Eiropa turpināja saskarties ar nestabilitāti nesošiem izaicinājumiem. Ārpolitiskā situācija pasaulē nav bijusi labvēlīga arī globālās ekonomikas attīstībai.

Karš Sīrijā padziļināja humanitāro krīzi, un tā izraisītais **migrācijas** spiediens un drošības apdraudējumi turpināja ietekmēt Eiropu. Atbildība par situāciju primāri ir jāuzņemas Krievijas atbalstītajam Asada režīmam. Arī citur ES dienvidu kaimiņu reģionā saglabājās nestabilitāte un turpinājās konflikti, kas negatīvi ietekmēja Eiropu.

2016. gadā starptautiskā sabiedrība guva redzamus panākumus cīņā ar **terorismu**, nacionāli pieņemot nepieciešamo pretterorisma likumdošanu, ierobežojot teroristisko organizāciju komunikācijas un finansējuma iespējas. Globālā koalīcija, kuras sastāvā ir arī Latvija, cīņai ar teroristisko organizāciju *ISIL/Daesh* spēja samazināt tās kontrolēto teritoriju. Tomēr vairākās Eiropas pilsētās notikušie teroristu uzbrukumi liecina, ka neiecietības ideju izraisītās **radikalizācijas** izplatīšanās paliek neatrisināta problēma mūsu pasaules daļā. Demokrātisko pamatvērtību, kā likuma varas un cilvēktiesību apšaubīšana rada ilgtermiņa draudus drošībai un stabilitātei pasaulē.

Pagājušajā gadā stājās spēkā vēsturiskais Parīzes klimata nolīgums, kas ir cilvēces nozīmīgākā starptautiskā vienošanās klimata pārmaiņu novēršanai.

2016. gada lielākais politiskais notikums ASV, kas tieši ietekmēs starptautiskās attiecības, bija ASV prezidenta vēlēšanas. Jaunā ASV prezidenta administrācija un jaunievēlētais Kongress ir labi pozicionēti dinamiskas ASV ārpolitikas un drošības politikas īstenošanai. ASV ciešā iesaiste Eiropas drošības sistēmā ir izšķiroša, lai garantētu mieru un stabilitāti kontinentā.

Jaunu situāciju Eiropas Savienībā ir radījis Apvienotās Karalistes referendumu rezultāts par izstāšanos no Eiropas Savienības (**Brexit**). Ir sākusies diskusija par nākotnes attiecībām starp 27 valstu ES un Apvienoto Karalisti. Apvienotās Karalistes iedzīvotāju lēmums aktualizēja jautājumu par ES nākotni, kurā iezīmējās divi prioritārie diskusiju virzieni – ES ekonomiskā izaugsme un drošība.

Mieru un stabilitāti Eiropā aizvadītajā gadā izaicināja Krievija, turpinot starptautisko tiesību normu un principu pārkāpšanu, militārā spēka un hibrīdkara elementu izmantošanu. Tas īpaši negatīvi izpaudās Ukrainā, kur Krievija turpināja bloķēt krīzes noregulējumu. Tāpēc sevišķi svarīgi bija Ziemeļatlantijas līguma organizācijas galotņu tikšanās laikā Varšavā pieņemtie lēmumi un to īstenošana.

Uz šī fona aizvien vairāk nostiprinās izpratne par **Baltijas un Ziemeļvalstu** ietvaru kā līdzīgi domājošu reģiona valstu grupu ar kopīgām vērtībām gan drošības, gan ekonomiskās sadarbības jomā. Īpaši aktuāli tas ir *Brexit* kontekstā. Aizvadītais gads Baltijas jūras reģionā Latvijai ir noritējis ciešā Baltijas valstu un Ziemeļvalstu sadarbības zīmē. Latvija ir mērķtiecīgi stiprinājusi savu pozīciju kā Baltijas valstu un Ziemeļvalstu sadarbības virzītāja, veicinot politisko dialogu par reģionam kopīgiem izaicinājumiem un strādājot pie reģionālās enerģētikas un transporta infrastruktūras attīstīšanas. Šī gada praktiskais sadarbības rezultāts ir parakstītais līgums par *Rail Baltica* dzelzceļa projektu un likuma pieņemšana enerģētikas jomā Latvijas dabas gāzes tirgus atbrīvošanai 2017. gadā.

2016. gadā Latvijas sasniegtais tautsaimniecības attīstības un reformu jomās izpelnījās augstu starptautisku novērtējumu, Latvijai saņemot uzaicinājumu pievienoties Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijai (*OECD*). Dalība *OECD* rada priekšnoteikumus Latvijas tālākai ekonomiskai izaugsmei.

2017. gadā Latvijas ārpolitikas prioritātes būs sekojošas: 1) stiprināt valsts ārējo drošību ciešā sadarbībā ar sabiedrotajiem NATO un partneriem Eiropā; 2) aktīvi iesaistīties efektīvas, vienotas un drošas Eiropas Savienības veidošanā; 3) turpināt veicināt stabilitāti un attīstību ES austrumu un dienvidu kaimiņu

reģionos; 4) sekmēt Latvijas uzņēmumu iespējas eksporta tirgos un veicināt investīciju piesaisti; 5) atbalstīt un uzturēt ciešu saikni ar tautiešiem ārzemēs.

Latvijas sabiedrības iesaiste Eiropas un ārlietu jautājumos visdažādāko izaicinājumu laikā ir svarīgāka nekā jebkad agrāk. Sabiedrības izpratnes, atbalsta un iesaistes veicināšanai būs centrāla nozīme Latvijas ārpolitikā 2017. gadā. Ārlietu ministrija turpinās regulāru dialogu ar nevalstiskām organizācijām, domnīcām un sociālajiem partneriem. Tiks īstenotas vizītes Latvijas reģionos domu apmaiņai par Latvijas ārpolitiku.

TRANSATLANTISKĀS DROŠĪBAS UN SADARBĪBAS TELPA

2016. gada terorakti Eiropā ir nopietnākais pēdējo gadu izaicinājums Eiropas un Rietumu sabiedrībai. Ne mazāk satraucoša ir pieaugošā spriedze Krievijas un Rietumu attiecībās, ko izraisījušas pieaugošās Krievijas militārās aktivitātes un tās militāro spēju palielināšana pie alianses robežām, pretdarbība Ukrainas situācijas neregulējuma atrašanai, kā arī Sīrijas humānās krīzes padziļināšana. Apvienotās Karalistes – vienas no vadošajām Eiropas valstīm militāro spēju ziņā – vēlme izstāties no Eiropas Savienības ir jauns izaicinājums ES Kopējai drošības un aizsardzības politikai.

Ņemot vērā sarežģīto Eiropas drošības situāciju, ir svarīgi nodrošināt, lai transatlantiskā saite saglabājas kā Eiropas drošības un aizsardzības pamats.

Līdzās konvencionāliem izaicinājumiem gan NATO, gan ES ietvaros, 2016. gadā daudz lielāka uzmanība tika veltīta hibrīdajam apdraudējumam un terorismam. Paredzams, ka šī tendence saglabāsies arī turpmāk.

NATO UN VARŠAVAS SAMITA LĒMUMU ĪSTENOŠANA

Sabiedroto klātbūtnes stiprināšana NATO austrumu flangā

2016. gadā viena no Latvijas ārpolitikas prioritātēm bija gatavošanās **NATO valstu un valdību vadītāju samitam** Varšavā, un ātra un efektīva samita lēmumu ieviešana. Samits turpināja pirms diviem gadiem Velsā aizsāktu Ziemeļatlantijas alianses pielāgošanās procesu jaunajiem drošības izaicinājumiem Eiropā, ko radījusi Krievijas īstenotā Krimas okupācija un aneksija, kā arī slēptā karadarbība Austrumukrainā. Samitā tika pieņemts Latvijai būtisks lēmums stiprināt sabiedroto militāro klātbūtni Baltijas valstīs un Polijā, izvietojot bataljona lieluma kaujas grupas katrā no valstīm. Varšavā tika paziņots, ka **Kanāda uzņemsies vadošās valsts pienākumus** alianses kaujas grupai Latvijā.

NATO Varšavas samita lēmumu panākšanai Latvija veltīja ievērojamus resursus, veicinot sabiedroto izpratni par mūsu valsts un reģiona drošības specifiku. Svarīgi, ka Alianses spēki būs daudz nacionāli, tādējādi pasvītrojot NATO būtību – uzbrukums vienai dalībvalstij tiek uzvertts kā uzbrukums aliansei. Būtiski, ka papildus **NATO spēku klātbūtne** nozīmēs arī regulāras militārās mācības mūsu reģionā. Pozitīvi vērtējama lielā sabiedroto interese sūīt savus spēkus uz Latviju, gan kā daļu no NATO paplašinātās klātbūtnes, gan dažādu mācību ietvaros.

Uzreiz pēc samita tika uzsāktas aktīvas konsultācijas ar Kanādu par dažādiem praktiskiem aspektiem saistībā ar Kanādas militārās klātbūtnes Latvijā nodrošināšanu. Paredzams, ka Kanādas spēki mūsu valstī sāks ierasties 2017. gada pavasarī. Kopā ar Kanādu savus bruņotos spēkus un ekipējumu uz Latviju nosūtīs arī Albānija, Itālija, Polija un Slovēnija. Baltijas valstu drošības stiprināšanai iesaistīties ir gatavas arī Višegradas valstis.

Papildus tam ES un ASV Transatlantiskās tirdzniecības un investīciju partnerības (TTIP) sarunu turpināšanai un ES un Kanādas Visaptverošo ekonomiskās un tirdzniecības līguma (CETA) noslēgšanai ir nozīme ne tikai politiskā dialoga un ekonomisko attiecību intensificēšanā, bet arī transatlantiskās sadarbības stratēģiskās partnerības ietvara stiprināšanā.

Darbs pie sabiedroto spēku klātbūtnes nodrošināšanas Latvijā turpināsies arī 2017. gadā, kad paredzēta pirmo sabiedroto vienību ierašanās. Būtiskākie izaicinājumi būs saistīti ar Latvijas kā uzņēmošās puses funkciju nodrošināšanu. Nepieciešams gan attīstīt atbilstošu infrastruktūru Ādažos, Lielvārdē un citviet Latvijā, kā arī atrisināt juridiskos jautājumus, kas saistīti ar ārvalstu militārpersonu uzturēšanos Latvijā.

NATO loma globālās drošības stiprināšanā

Lai pielāgotu NATO lomu šodienas daudzšķautņainajiem **globāla mēroga izaicinājumiem** alianses **dienvidos**, tai skaitā migrācijas un tās radīto risku novēršanu Vidusjūras reģionā, NATO samītā Varšavā līderi vienojās gan par uzdevumu sniegt atbalstu šī reģiona valstīm to aizsardzības spēju stiprināšanā, gan par praktiskā atbalsta sniegšanu *ISIL/Daesh* apkarošanai.

Latvija pilnībā apzinās šo izaicinājumu radītos draudus un ir gatava kopā ar sabiedrotajiem rast ilgtermiņa risinājumus nekontrolētas migrācijas cēloņu novēršanai un teroristisko grupējumu apkarošanai. Kopā ar sabiedrotajiem Latvija turpinās sniegt NATO atbalstu Irākas spēju stiprināšanā.

Attiecības ar transatlantiskajiem sabiedrotajiem – ASV un Kanādu

ASV turpināja sniegt ieguldījumu Latvijas drošības stiprināšanā, nodrošinot regulāru militāro spēku klātbūtni, piedaloties militārajās mācībās un uzturot aktīvu politisko dialogu. ASV viceprezidenta vizīte Latvijā 2016. gada augustā bija apliecinājums stratēģiskajai ASV un Latvijas sadarbībai, un ASV nemainīgi stingrajam atbalstam Baltijas valstīm un NATO 5. panta saistībām.

2016. gada laikā Latvijas un ASV divpusējās attiecības turpināja attīstīties visaptveroši un dinamiski. ASV Latvijai bija stratēģisks partneris un sabiedrotais. Tika padziļināta sadarbība drošības jomā, tai skaitā, sadarbība valsts aizsardzības, robežas stiprināšanas un kibernetikas, energodrošības, kā arī stratēģiskās komunikācijas jomās. Ņemot vērā ASV bruņoto spēku regulāru uzturēšanos Latvijā, tika izstrādāts un gatavots parakstīšanai jauns Latvijas un ASV Aizsardzības sadarbības līgums (*The Defense Cooperation Agreement*).

2016. gadā ir attīstījies un ievērojami aktivizējies Latvijas un Kanādas politiskais dialogs. Ir notikusi augsta līmeņa amatpersonu vizīšu apmaiņa. Galvenokārt tas skaidrojams ar Kanādas lomu NATO bataljona nodrošināšanā Latvijā. Ņemot vērā nepieciešamību īstenot NATO Varšavas samita lēmumus, ciešs ārpolitiskais dialogs ar Kanādu tiek plānots arī 2017. gadā.

Attiecības ar ASV Latvijai ir stratēģiski nozīmīgas. Tādēļ ar jauno ASV administrāciju Latvija veidos ciešu sadarbību gan kā NATO sabiedrotais, skaidri apzinoties dalības aliansē garantijas un pienākumus, gan kā valsts, kuras interesēs ir dinamiskas un mūdienu situācijai atbilstošas transatlantiskās attiecības. 2017. gadā Latvija aktīvi turpinās sadarbības ar ASV prezidenta administrāciju, ASV Kongresu, ārpolitikas un drošības politikas ekspertiem, lai veicinātu ASV politisko un praktisko sadarbību ar Latviju, Baltijas valstīm un NB8 reģionu.

NATO atvērto durvju politika/sadarbība ar partneriem

Latvija nemainīgi atbalsta NATO **atvērto durvju politiku** un turpina aizstāvēt principu, ka pievienošanās aliansei ir jābūt tikai un vienīgi attiecīgās kandidātvalsts un alianses kopīgām lēmumiem. **Melnkalnes** uzaicināšana uzsākt iestāšanās sarunas NATO 2015. gadā un pievienošanās protokola parakstīšana, ratifikācijas procedūru uzsākšana dalībvalstīs 2016. gadā, ir skaidrs apliecinājums atvērto durvju politikas nemainībai. Latvija šo protokolu jau ir ratificējusi.

Latvija turpinās veicināt **Gruzijas un Ukrainas** Eiroatlantiskās integrācijas procesu, sniedzot šīm partnervalstīm gan politisku, gan praktisku atbalstu. 2016. gadā Latvija atbalstīja Ukrainas aizsardzības spēju attīstīšanu, nodrošinot virsnieku apmācības *BALTDEFCOL*, angļu valodas kursus Latvijas mācību iestādēs, kā arī nodrošinot karavīru apmācības un kursus vairākās militārajās jomās. Tāpat Latvijas eksperti NATO ietvaros turpināja sniegt atbalstu Gruzijai militāro mācību plānošanas, iepirkumu un jūras drošības jomās.

Kopīga izpratne par pieaugošo draudu iemesliem un to pārvarēšanas veidiem ir pamats NATO sadarbības paplašināšanai ar **Zviedriju un Somiju**. Latvijas interesēs ir turpināt atbalstīt aktīvu politisko dialogu un ciešāku praktisko sadarbību ar abām valstīm, gan risinot drošības izaicinājumus Baltijas jūras reģionā, gan rīkojot kopīgas militārās un krīžu vadības mācības. Padziļināta sadarbība ne tikai veicina NATO un šo partnervalstu drošību, bet arī uzlabo drošības klimatu Baltijas jūras reģionā kopumā.

Latvija vienlīdz ar pārējiem sabiedrotajiem atbalsta NATO samitā Varšavā apstiprināto divu ceļu pieeju attiecībās ar Krieviju, proti, atturēšana un politiskais dialogs, vienlaikus uzsverot, ka dialogam jāfokussējas uz pastāvošo starptautisko tiesību un normu pamatprincipu ievērošanu. To pārkāpumi ir iemesls saspīlējuma pieaugumam eiroatlantiskajā telpā.

Krievijas aizvien pieaugošās militārās aktivitātes, tai skaitā liela apjoma un iepriekš neizziņotas militārās mācības, un militāro aktivitāšu palielināšana pie alianses robežām turpināja vairot spriedzi un mazināt savstarpējo uzticēšanos. Šo apstākļu rezultātā ir aktivizējies NATO dialogs ar Krieviju, kur darba kārtībā kā svarīgākie punkti ir situācija Ukrainā un caurskatāmības veicināšana militārajās aktivitātēs un nejaušo incidentu iespējas mazināšana Baltijas jūras reģionā. 2016. gadā notika trīs NATO-Krievijas padomes sanāksmes vēstnieku līmenī. Periodisks un fokusēts dialogs šajā formātā un līmenī notiks arī turpmāk.

Pieaugot uzticēšanās plaisai starp rietumvalstīm un Krieviju, intensificējušies arī plašāki starptautiskie mēģinājumi atjaunot dialogu par eiroatlantiskās drošības jautājumiem EDSO ietvaros, tostarp par konvencionālā bruņojuma kontroles lomu drošības veicināšanā Eiropā. Latvija būs gatava atbalstīt mērķtiecīgu dialogu, kas palīdzēs stabilizēt drošību Eiropā un kas būtu balstīts uz visu pušu patiesu ieinteresētību rast risinājumu šī brīža izaicinājumiem Eiropā.

EIROPAS UN GLOBĀLĀ DROŠĪBA

ES globālā stratēģija

2016. gadā jūnijā tika pieņemta **ES Globālā stratēģija** ārlietu un drošības politikas jomā un tika uzsākta tās ieviešana. Latvija galvenokārt ir ieinteresēta veicināt Eiropas Savienības aktīvāku iesaisti tās dalībvalstu un Austrumu partnervalstu noturības, kiberdrošības un stratēģiskās komunikācijas spēju stiprināšanā. Būtiski ir stiprināt ES drošības un aizsardzības spējas.

Latvija kā svarīgu principu izvirza nepieciešamību ievērot NATO un ES uzdevumu nodalīšanu. NATO ir galvenā loma tās dalībvalstu aizsardzības nodrošināšanā. Savukārt ES ir jāspēlē lielāka loma civilajās misijās un operācijās, atbalsta nodrošināšanā partnervalstīm, kā arī cīņā pret hibrīdo apdraudējumu. Virknē drošības izaicinājumu ir būtiska ciešāka ES un NATO sadarbība. Latvija aktīvi iesaistījies ES Globālās Stratēģijas īstenošanas procesā, saglabājot darba kārtībā jautājumu par ES kaimiņu reģionu stabilitāti, noturību pret hibrīdajiem un kiberdraudiem un stratēģiskās komunikācijas stiprināšanu.

Hibrīdais apdraudējums

Gan Krievijas īstenotajā agresijā Ukrainā, gan *ISIL/Daesh* pielietotajā taktikā ir vērojamas hibrīdās karadarbības metodes, apvienojot militārus un nemilitārus līdzekļus, tostarp kiberuzbrukumus un publiskās komunikācijas kanālus. Arī aizvadītajā gadā Krievija turpināja mēģinājumus ietekmēt valstu un sabiedrību noskaņojumus un kavēt starptautiskās sabiedrības iespējas reaģēt uz tās rīcību. Tāpēc Latvijas interesēs ir stiprināt spēju vērsties pret hibrīdo apdraudējumu gan nacionālā līmenī, gan arī sabiedroto valstīs un tuvējos kaimiņu reģionos.

2016. gadā Latvija aktīvi atbalstīja NATO samitā Varšavā apstiprināto sabiedroto apņemšanos piemērot 5. panta kolektīvās aizsardzības garantijas arī hibrīdā apdraudējuma gadījumā un vienošanos starp NATO un ES par sadarbības stiprināšanu hibrīdā apdraudējuma novēršanā. Latvija sekmēja turpmāko darbu, lai ieviestu NATO Stratēģiju alianses lomai hibrīdajā karadarbībā, kā arī pabeigtu darbu pie vienota ES ietvara cīņai ar hibrīdo apdraudējumu.

2017. gadā Latvija turpinās spēju stiprināšanu hibrīdā apdraudējuma pārvarēšanai gan nacionālā līmenī, gan NATO un ES ietvaros. Latvija turpinās attīstīt nacionālās spējas un starpinstitucionālo koordināciju kiber aizsardzības, stratēģiskās komunikācijas, kritiskās infrastruktūras drošības un robežu drošības jomā, lai nodrošinātu hibrīdā apdraudējuma savlaicīgu identificēšanu un novēršanu. Latvija turpinās aktualizēt šo jautājumu ES dienaskārtībā, stiprinot ES struktūras un koordināciju starp ES un dalībvalstu institūcijām, un atbalstot ES un NATO kopīgas un saskaņotas mācības ar hibrīdā apdraudējuma scenārijiem. Latvija sniegs atbalstu Eiropas hibrīdā apdraudējuma analīzes centra izveidei. Tāpat Latvija kopā ar sabiedrotajiem un partneriem strādās, lai stiprinātu Latvijas robežu drošību, kas vienlaikus ir nozīmīgs ieguldījums arī ES un NATO ārējās robežas stiprināšanā.

Kiberdrošība

Pieaugot informācijas tehnoloģiju pielietojumam, palielinās arī **kiberdrošības riski** un ievainojamības pret kiberuzbrukumiem. NATO samītā Varšavā Latvijai svarīgs lēmums bija kibertelpas pasludināšana par līdzvērtīgu operāciju telpu sauszemei, gaisam un jūrai, kas ļaus pilnvērtīgi iekļaut kiber aizsardzības spēju attīstīšanu NATO spēju plānošanas procesā. Tāpat 2016. gadā tika turpināts darbs pie kiberdrošības risku mazināšanas un noturības stiprināšanas, ES Kiberdrošības stratēģijas un cīņas pret hibrīdo apdraudējumu ietvaros. 2016. gadā kiberdrošība bija viena no Latvijas prioritātēm, tai skaitā koordinējot Baltijas valstu un Ziemeļvalstu (NB8) sadarbības programmu. Latvija kopā ar partneriem strādāja, lai veicinātu sadarbību kiberdrošībā, gan Baltijas valstu un ASV, gan Baltijas, Ziemeļvalstu un ASV (*e-Pine*) sadarbības formātos.

2017. gadā līdztekus nacionālo kiber aizsardzības spēju attīstīšanai Latvija sekmēs labāku koordināciju starp ES dalībvalstīm noturības stiprināšanai pret kiberuzbrukumiem, kā arī aktīvi iesaistīsies dialogā ar partneriem par kritiskās infrastruktūras drošības stiprināšanu. Īpaša uzmanība tiks piešķirta ES un NATO koordinācijas uzlabošanai un dialoga veicināšanai par kiberdrošību reģionālu un starptautisku sadarbības formātu ietvaros. Latvija aktīvi strādās, lai pilnveidotu ekspertīzi kiberdrošības jomā, veicinot ekspertu dalību starptautiskās mācībās un pasākumos.

Stratēģiskā komunikācija

Krievijas valdības agresīvā politika un aktivitātes Ukrainas teritorijā nav mazinājušās kopš 2014. gada. Paralēli Krievijas militārajām operācijām tiek īstenota **dezinformācijas politika**, lai šķeltu eiroatlantisko vienotību un manipulētu ar sabiedrisko domu. Krievijas valdība izmanto sev tieši vai netieši pakļautos plašsaziņas līdzekļus un pseidonevalstiskās organizācijas kā instrumentus iekšzemē un starptautiski, lai panāktu atbalstu tās īstenotajai politikai.

Reaģējot uz šiem izaicinājumiem, kā arī naida un vardarbības kampaņām, kuras īsteno teroristu organizācijas, Latvija turpina ciešu **starptautisko sadarbību** gan reģionā ar kaimiņvalstīm, gan plašāk ar partneriem ES un NATO. 2017. gadā Latvija turpinās atbalstīt **ES Austrumu stratēģiskās komunikācijas operatīvās grupas** darbu, kas izplata regulārus pārskatus par Krievijas valdības un tās kontrolēto mediju kanālu dezinformācijas aktivitātēm.

Latvija arī 2017. gadā turpinās atbalstīt **NATO Stratēģiskās komunikācijas izcilības centru**, kam pakāpeniski pievienojas arvien jaunas valstis. 2016. gadā, Latvijai koordinējot Baltijas-Ziemeļvalstu sadarbību, stratēģiskajai komunikācijai tika veltīta prioritāra uzmanība. Uzsvars tika likts uz informācijas un pieredzes apmaiņu dalībvalstu vidū. Latvija ne tikai turpināja iepriekš uzsāktās politiska līmeņa sarunas, bet ar centra atbalstu tika organizēti dažādi apmācību un stratēģiskās komunikācijas spēju celšanas pasākumi. Latvija turpinās iesaisti stratēģiskās komunikācijas projektu īstenošanā arī 2017. gadā, kad NB8 darbu vadīs Norvēģija.

Cīņa ar terorismu

Starptautiskā **terorisma radītais apdraudējums** ir viens no nopietnākajiem izaicinājumiem ne tikai pasaulē un Eiropā, bet ietekmē arī Latvijas valstspiederīgo drošību un ekonomiskās intereses. 2016. gada nežēlīgie terorakti, tostarp Briselē un Nicā, vēlreiz apliecināja, ka jāturpina neatlaidīga un vienota

cīņa pret starptautisko terorismu. Latvijas nacionālās drošības interesēs ir aktīva iesaiste vienotas pretterorisma politikas īstenošanā kopā ar Latvijas sabiedrotajiem, lai cīnītos ar terorisma cēloņiem un nepieļautu tā izplatību. Viens no svarīgākajiem jautājumiem gan ES, gan ANO formātos ir vēršanās pret ārvalstu teroristu kaujinieku finansēšanu.

Latvija turpina iesaisti **globālajā koalīcijā cīņai pret ISIL/Daesh**, kas šobrīd ir efektīvākā pasaules mēroga sadarbības platforma cīņai pret šo teroristisko grupējumu. Kopš 2016. gada janvāra 6 Latvijas militārie instruktori ir nosūtīti uz Irāku Dānijas kontingenta sastāvā, lai apmācītu Irākas bruņotos spēkus.

Latvijas dalība starptautiskajās operācijās

2016. gadā Latvija turpināja piedalīties ES, NATO un EDSO vadītajās misijās, un pirmo reizi sāka dalību arī ANO miera uzturēšanas misijā.

Latvija 2016. gadā turpināja atbalstīt un aktīvi iesaistīties ES Kopējās drošības un aizsardzības politikas ietvaros īstenotās misijās un operācijās, izmantojot šo instrumentu drošības un stabilitātes veicināšanai gan tiešā ES tuvumā, gan tālāk no ES robežām. Latvija piedalās trīs ES īstenotās civilajās misijās – ES Padomdevēja misijā Ukrainā, ES Policijas misijā Afganistānā un ES Novērošanas misijā Gruzijā – un trīs militārajās operācijās – ES Apmācības misijā Mali, ES Jūras operācijā pie Somālijas krastiem *EU NAVFOR ATALANTA* un ES operācijā Vidusjūrā *EUNAVFOR Med SOPHIA*. Latvija piedalās arī EDSO Speciālajā novērošanas misijā Ukrainā. ES Policijas misija Afganistānā beidza savu darbību 2016. gada 31. decembrī. Pārējās misijās un operācijās tiek plānota dalība arī 2017. gadā.

2016. gadā Latvija turpināja piedalīties NATO vadītajā padomdevēja un apmācību misijā Afganistānā ar 30 militārpersonām, sniedzot ieguldījumu Afganistānas Nacionālajai armijai spēju stiprināšanā un valsts stabilitātes veicināšanā. Latvija plāno piedalīties misijā pašreizējā apmērā arī nākamgad un līdz 2020. gadam ik gadu veikt 500 tūkstošu ASV dolāru iemaksas starptautisko partneru kopīgajā fondā Afganistānas Nacionālajiem drošības spēkiem.

Arī turpmāk viens no svarīgākajiem jautājumiem ir iesaiste Ukrainā, kur darbojas gan ES, gan EDSO misija. Situācija Ukrainā ietekmē visas Eiropas drošību. ES Padomdevēja misija civilā drošības sektora reformām dod nozīmīgu atbalstu stabilitātes sekmēšanai Ukrainā, sniedzot konsultatīvu atbalstu policijas reformas, korupcijas novēršanas un citās civilā drošības sektora jomās. EDSO misijas nozīme ir nodrošināt Minskas vienošanās par pamieru Ukrainā izpildes novērošanu. Savukārt ES Novērošanas misija Gruzijā ir vienīgais Krievijas un Gruzijas 2008. gada 12. augustā parakstītās sešu punktu vienošanās par uguns pārtraukšanu starptautiskais novērotājs, un tai ir stabilizējošs efekts reģionā. Starptautiskajās misijās Ukrainā un Gruzijā pašlaik strādā 14 Latvijas civilie eksperti. Arī 2017. gadā Latvija turpinās aktīvi pieteikt ekspertus civilajām misijām abās minētajās valstīs, iespēju robežās palielinot savu klātbūtni.

Kopš 2016. gada februāra Latvija piedalās pirmajā ANO miera uzturēšanas misijā – ANO daudzpusējā integrētajā stabilizācijas misijā Mali (*MINUSMA*). Latvija misijā 2016. gadā tika pārstāvēta ar vienu Latvijas Nacionālo bruņoto spēku virsnieku, kurš tika iekļauts Nīderlandes vadītajā informācijas apstrādes štāba vienībā. 2017. gadā Latvija plāno turpināt iesaisti misijā.

Kā galvenie izaicinājumi 2017. gadā iezīmēsies iespējamās sarunas starp ES un Apvienoto Karalisti par tās izstāšanos no ES un turpmāko attiecību modeli starp ES un AK, drošība ES un pie tās robežām, joprojām augstās migrācijas plūsmas, stabilitātes un ekonomiskās izaugsmes nodrošināšana ES. Latvijas interesēs ir turpināt atbalstīt efektīvu, spēcīgu un vienotu ES kā nacionālu valstu savienību. Ārlietu dienesta darbā tas nozīmē sadarbības padziļināšanu Baltijas un Ziemeļvalstu starpā, attiecību ar Vāciju un BENILUX grupu nostiprināšanu, aktīvu, pastāvīgu sadarbību ar Franciju, Višegradas un Dienvideiropas valstīm.

DISKUSIJA PAR EIROPAS NĀKOTNI, ES IEKŠĒJO IZAICINĀJUMU APZINĀŠANA

2016. gada 23. jūnija AK referenduma iznākums par valsts izstāšanos no ES bija katalizators dalībvalstu un ES institūciju apziņai par ES pastāvošajiem izaicinājumiem, kas veicināja **diskusiju uzsākšanu par Eiropas nākotni**. Šajās diskusijās Latvija iestājas par nepieciešamību meklēt kopīgu platformu turpmākajam darbam un izvairīties no dalībvalstu dalījumiem grupās, izņemot formātus, kas nav pretrunā ar ES principiem. Latvija saglabā pragmatisku atvērtību politiski un ekonomiski saliedētas sadarbības veicināšanai ES līmenī.

Latvijas interesēs ir tāda ES un dalībvalstu sadarbība, kas nodrošina pamatu ES un dalībvalstu drošībai, rada priekšnoteikumus ES un dalībvalstu izaugsmei un labklājībai, mazinot atšķirības starp dalībvalstīm un veicinot dalībvalstu un ES sociālekonomisko attīstību, izaugsmi un konkurētspēju. Lai to sasniegtu, Latvija iestāties par līdz šim integrācijas procesā sasniegtā pilnveidošanu, atbalstot, saskaņā ar savām interesēm, sadarbības padziļināšanu vai paplašināšanu. Latvija atbalsta to iespēju mērķtiecīgu izmantošanu, ko sniedz pašreizējie ES līgumi. Latvija iestāties par esoša normatīvā ietvara respektēšanu.

ES drošības jomā Latvija prioritāri iestāties par dalībvalstu sadarbības paplašināšanu un konsolidēšanu. Tas ietver ārējo robežu nostiprināšanu, nodrošinot efektīvu ES robežu un krasta kontroli, sadarbību ar trešajām valstīm, to personu kontroli, kuras ierodas Eiropā, un tiesībsargājošo institūciju sadarbības pilnveidošanu.

Latvija atbalstīs dalībvalstu sadarbības padziļināšanu un nostiprināšanu, lai veicinātu izaugsmi un labklājību ES. Šajā jomā Latvijas prioritārās intereses ir turpmāka konverģence starp ES dalībvalstīm; iekšējā tirgus pilnveide, ieskaitot digitālā un enerģijas tirgus izveidi; Ekonomikas un monetārās savienības, tostarp Banku savienības padziļināšana; kā arī modernu, visaptverošu un līdzsvarotu starptautisko līgumu ar nozīmīgiem partneriem izstrāde.

Latvijas redzējums par attiecību veidošanos ar Apvienoto Karalisti nākotnē

Paredzams, ka AK pieteikumu par izstāšanos no ES iesniegs ne agrāk kā 2017. gada marta beigās. Pēc 2016. gada 23. jūnija referenduma par AK dalību ES tika uzsākta gatavošanās iespējamajām **sarunām par AK izstāšanos**, apzinot sākotnējās Latvijas intereses sarunās ar AK un redzējumu par attiecību veidošanos ar AK nākotnē. AK ir viens no nozīmīgākajiem Latvijas tirdzniecības partneriem ES Vienotajā tirgū, AK Latvijai ir stratēģisks partneris ārpolitikas un drošības politikas jautājumos, un visbeidzot – AK dzīvo un strādā nozīmīgs skaits Latvijas valstspiederīgo. Tādējādi Latvijas interesēs ir:

- ciešas ekonomiskās attiecības starp ES un AK – tāds ekonomiskās sadarbības modelis, kas nodrošina brīvu savstarpējo tirdzniecību un balstās ES Vienotā tirgus principos;
- ciešas politiskās attiecības starp ES un AK, jo īpaši ārlietu un drošības politikas jautājumos, kā arī brīvības un tiesiskuma jautājumos;
- AK dzīvojošo Latvijas valstspiederīgo tiesiskā statusa saglabāšana un tiesiskā noteiktība nodarbinātības un sociālās drošības jomā.

DROŠA EIROPAS SAVIENĪBA

2016. gadā Latvija aktīvi iestājās par **nelegālās migrācijas** plūsmu apturēšanu un kontroles uz ES ārējām robežām nodrošināšanu, par prioritāti uzskatot ES ārējo robežu stiprināšanu un sadarbību ar nelegālās migrācijas izcelsmes un tranzīta valstīm.

Darbu uzsāka jaunizveidotā Eiropas Robežu un krasta apsardze, kas spēs labāk stāties pret migrācijas un drošības izaicinājumiem uz ES ārējām robežām. Latvija atbalstīja pēc iespējas ātrāku darba pabeigšanu pie jaunās ES robežsardzes izveides un nodrošināja 30 robežsargus tās ātrās reaģēšanas rezervei.

Panāktā ES-Turcijas vienošanās ir mazinājusi nelegālās migrācijas plūsmas no Turcijas uz Grieķijas salām. Latvija iestājās par ES-Turcijas vienošanās nepieciešamību un aktīvi atbalstīja kopīgos Eiropas Savienības centienus tās īstenošanā. Latvija savu iespēju robežās turpinās atbalstīt vienošanās īstenošanu, nodrošinot ekspertus un tehnisko aprīkojumu Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūrai (*FRONTEX*) un Eiropas Patvēruma atbalsta birojam.

Tāpat Latvija atbalstīs partnerību ar prioritārajām nelegālās migrācijas izcelsmes un tranzīta valstīm – Etiopiju, Mali, Senegālu, Nigēru, Nigēriju, kā arī Libānu un Jordāniju – mērķis ir apturēt nelegālās migrācijas plūsmas uz ES un sekmēt nelegālo migrantu nosūtīšanu atpakaļ. Savukārt jaunizveidotais ES Ārējo investīciju plāns Āfrikai un ES kaimiņvalstīm palīdzēs risināt migrācijas pamatcēloņus. Latvija atbalsta izvēlēto pieeju un turpmāka darba pastiprināšanu ar prioritārajām nelegālās migrācijas izcelsmes valstīm. Sagaidām, ka šīs partnerības nesīs taustāmus rezultātus izvīzīto mērķu sasniegšanā.

2017. gadā svarīgi būs turpināt darbu pie pasākumiem, kas vērsti uz ES iekšējās drošības un kontroles uz ES ārējām robežām stiprināšanu, lai varētu atgriezties pie normālas Šengenas zonas darbības; turpināt sadarbību ar nelegālās migrācijas izcelsmes un tranzīta valstīm, lai risinātu migrācijas pamatcēloņus, sniegtu iespējas uzturēties pēc iespējas tuvāk savām izcelsmes valstīm un uzlabotu nelegālo migrantu atpakaļ nosūtīšanu. Izšķiroša nozīme būs ES – Turcijas vienošanās īstenošanas turpināšanai. Tāpat būtiska partnerību ar prioritārajām nelegālās migrācijas izcelsmes un tranzīta valstīm ieviešanas turpināšana. Kopējās Eiropas patvēruma sistēmas reformas jautājumā būtiski būs rast visām dalībvalstīm pieņemamu risinājumu. Latvijai svarīgi, lai jebkādi mehānismi patvēruma meklētāju pārdalei ES vai pārmitināšanai no trešajām valstīm balstās uz brīvprātības principa.

POLITISKI SALIEDĒTA UN EKONOMISKI KONKURĒTSPĒJĪGA EIROPAS SAVIENĪBA

AK referendums par izstāšanos no ES un ieilgušais britu pārdomu periods ir negatīvi ietekmējis Eiropas ekonomisko un politisko situāciju. AK iespējamā izstāšanās un neskaidrība par tās turpmāko attiecību modeli ar ES, jo īpaši, sadarbība ES Vienotā tirgus ietvaros var noteikt nepieciešamību meklēt jaunus eksporta tirgus Latvijas uzņēmējiem. Ekonomiskās izaugsmes un investīciju jomā būtiska nozīme būs arī iespējamajām izmaiņām ES daudzgadu budžetā un tādējādi – finansējuma apjoma pieejamībā pēc AK aiziešanas no ES. 2017. gadā tādēļ iezīmējas divi būtiski jautājumi, pirmkārt, diskusija par turpmāko ES finanšu ietvaru, kam jākalpo par katalizatoru ES attīstībai un izaugsmei, un, otrkārt, esošajā integrācijas procesā sasniegtā saglabāšana un pilnveidošana.

2016. gada rudenī Eiropas Komisija nāca klajā ar vidusposma pārskatu **ES daudzgadu budžetam 2014.–2020. gadam**, rosinot ES budžeta efektīvāku izmantošanu nodarbinātības, izaugsmes un inovāciju stimulēšanai, kā arī migrācijas un drošības izaicinājumu risināšanai. Šis process iezīmē virzienus **ES daudzgadu budžetam arī pēc 2020. gada**. 2017. gadā Latvijai ir būtiski aktīvi aizstāvēt savas intereses ES budžetā, kas vērstas uz atbalstu Latvijas tautsaimniecības attīstībai un izaugsmei, sociālekonomiskajai attīstībai un konverģencei, tostarp nodarbinātībai, kā arī drošībai.

ES Vienotā tirgus attīstības jomā Latvija īpaši veicinās darbu pie iniciatīvām, kas vērstas uz preču un pakalpojumu jomu darbības uzlabošanu un šķēršļu mazināšanu pārrobežu uzņēmējdarbībai. 2017. gadā Latvija turpinās aizstāvēt brīvas darbaspēka kustības un pakalpojumu sniegšanas principu ievērošanu. Būtiski panākt, lai šīs ES pamatbrīvības tiktu vienlīdzīgi attiecinātas uz visām dalībvalstīm, tādējādi nodrošinot visiem ES pilsoņiem līdzvērtīgas tiesības izmantot iekšējā tirgus priekšrocības. Latvija turpinās atbalstīt darbu pie nepamatotu šķēršļu, kas balstīti uz ģeogrāfiskās atrašanās vietu (t.s. ģeobloķēšanas), novēršanas, lai veicinātu vienlīdzīgu pieeju precēm un pakalpojumiem tiešsaistē ES iekšējā tirgū.

Funkcionējoša Eiropas **Digitālā vienotā tirgus** izveide saglabāsies kā viena no Latvijas prioritātēm arī 2017. gadā. Latvija turpinās iestāties par: 1) izdevīgiem nosacījumiem viesabonēšanas maksu atcelšanai telesakaros un telekomunikāciju ietvara reformā; 2) vienlīdzīgiem nosacījumiem starp tradicionālajiem pasta pakalpojuma sniedzējiem un citiem pasta tirgus dalībniekiem (eksprespasti, kurjerpasti); 3) bezvadu interneta pieejamību ikvienam iedzīvotājam, 4) principu “digitāls pēc noklusējuma” un “iesniedz datus vienreiz” nacionālā un ES līmenī nostiprināšanu; 5) līdzsvara nodrošināšanu starp patērētāju, radošo industriju un autortiesību īpašnieku interesēm autortiesību reformā.

Digitālā vienotā tirgus stratēģijas īstenošanas kontekstā 2017. gadā Latvija turpinās darbu arī pie **ES Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīvas pārskata**, lai panāktu efektīvu, elastīgu un pārredzamu regulējumu. Latvija kopumā atbalsta saskaņotu dalībvalstu noteikumu audiovizuālajā jomā ieviešanu, atvieglojot audiovizuālo mediju pakalpojumu sniegšanu visā ES. Vienlaikus ir svarīgi nodrošināt, ka sadarbība starp regulatoriem tiek uzlabota, kas ļautu efektīvāk vērsties pret naida runu un apdraudējumiem valsts drošībai. Tāpat Latvija uzskata, ka ir svarīgi nodrošināt mediju īpašumtiesību caurredzamību.

ES PAPLAŠINĀŠANĀS NOZĪME STABILITĀTES STIPRINĀŠANĀ

Latvija atbalsta ES paplašināšanās politiku, balstoties uz noteikto dalības nosacījumu izpildi. Latvijas iepriekš gūtā pieredze, iestājoties Eiropas Savienībā, ir apliecinājusi ES integrācijas procesa nozīmi demokrātisko reformu īstenošanā un uzņēmējdarbības vides sakārtošanā valstī. Rietumbalkānu reģions ir stratēģiski svarīgs Eiropai, tāpēc, sekmējot mieru un ekonomisko izaugsmi šajā reģionā, tiek veicināta arī drošība, stabilitāte un labklājība Eiropā kopumā. Pievienošanās ES ir spēcīgs stimuls valstīm turpināt tik ļoti nepieciešamās reformas likuma varas, demokrātijas, valsts pārvaldes un citās jomās.

Eiropas Savienības stratēģiskajām interesēm būtiskas ir attiecības ar Turciju. Tādēļ Latvija atbalsta iestāšanās ES sarunu turpināšanu ar Turciju, saprotot, ka dalības ES priekšnoteikums ir kandidātvalsts atbilstība pievienošanās ES kritērijiem.

SADARBĪBA ZIEMEĻEIROPĀ UN BALTIJAS JŪRAS REĢIONĀ

Atskatoties uz 25 sadarbības gados paveikto, kopš starptautiski tika atzīta Baltijas valstu neatkarības atgūšana un atjaunotas diplomātiskās attiecības, 2016. gads ir bijis **Baltijas valstu un Ziemeļvalstu sadarbības gads** Latvijas diplomātijā, kura laikā Latvija īstenoja vadošu lomu nozīmīgos reģionālās sadarbības formātos. Latvija prezidēja Baltijas Ministru padomē, koordinēja Baltijas un Ziemeļvalstu neformālās sadarbības formāta NB8 darbību. Vienlaikus Latvijai prezidējot Baltijas Asamblejā un Baltijas jūras parlamentārajā konferencē, tika nodrošināta lielāka sinerģija starp sadarbību parlamentārajā un izpildvaras līmenī.

Latvijai īstenojot vadošo lomu, minētie formāti tika izmantoti, lai sekmētu drošību un sadarbību reģionā. **Baltijas Ministru padomes** darbs fokusējās uz drošības stiprināšanu reģionā, stratēģiskās komunikācijas veicināšanu, transporta un enerģētikas infrastruktūru attīstīšanu reģionā. Plašākā – Baltijas un Ziemeļvalstu sadarbības NB8 formātā – Latvija koncentrējās uz drošības jautājumiem, vairāk pievēršoties enerģētikas drošības, hibridā apdraudējuma un kiberdrošības, stratēģiskās komunikācijas un ES Austrumu partnerības jautājumiem. Reģiona sadarbības formāti tika aktīvi izmantoti viedokļu koordinācijai gan augstākajā politiskajā līmenī, gan ekspertu darba līmeņa kontaktos, kā arī strādājot pie konkrētiem projektiem.

Baltijas valstu starpā ir parakstīts līgums par *Rail Baltica* dzelzceļa projektu, kas savienos Latviju ar Igauniju, Lietuvu un citām Eiropas Savienības valstīm. Enerģētikas jomā likuma pieņemšana Latvijas dabas gāzes tirgus atbrīvošanai 2017. gadā ir svarīgs solis reāla dabas gāzes tirgus attīstībai mūsu valstī un visā Baltijas valstu reģionā.

Nemot vērā pašreizējos izaicinājumus, jo īpaši pēc referendumā Apvienotajā Karalistē, pieaug nepieciešamība gan pēc reģiona ES dalībvalstu ciešākas koordinācijas un dialoga aktuālos ES darba kārtības jautājumos, kuros šo valstu nostājas ir tuvas, gan pēc NB8 valstu sadarbības pielāgošanas jaunajai situācijai.

Latvija atbalstīs NB8+ formātu izmantošanu. Tā tradicionālais diskusiju formāts – **Ziemeļu Nākotnes Forums**, kas apvieno NB8 un Apvienotās Karalistes premjerministrus, kā arī pētniekus, NVO pārstāvjus un citus viedokļu līderus, jaunajos apstākļos pēc referendumā par AK dalību ES, iegūst papildus vērtību.

Baltijas jūras reģionā aktīvs sadarbības partneris ir **Vācija**. Sadarbību ar Vāciju šajā gadā raksturo ciešs politiskais dialogs par aktuāliem drošības politikas un ārējo attiecību jautājumiem, kā arī par pašreizējiem ES izaicinājumiem un Eiropas nākotnes redzējumu. Latvijas un Vācijas Rīcības plāna ietvaros tiek īstenoti projekti mediju, pilsoniskās sadarbības, jaunatnes un darba vidē balstītas profesionālās izglītības jomās.

Baltijas valstu un Ziemeļvalstu reģions ir viens no konkurētspējīgākajiem Eiropas reģioniem ar dinamisku attīstību. Latvijas ciešāka integrācija tajā sekmēs Latvijas atpazīstamību globālajos tirgos un pavērs Latvijai plašākas ekonomiskās sadarbības iespējas. Latvija arī turpmāk izmantos esošās reģionālās sadarbības iespējas, lai stiprinātu drošību un stabilitāti reģionā, sekmētu pievilcīgu uzņēmējdarbības vidi un ar Baltijas valstu kopējiem centieniem un ES finansiālu atbalstu attīstītu enerģētikas un transporta infrastruktūru. 2017. gadā Latvija savu prioritāšu īstenošanai izmantos papildus iespējas, kuras sniegs Norvēģijas prezidentūra Ziemeļu Ministru padomē, tai vienlaikus koordinējot Baltijas valstu un Ziemeļvalstu sadarbību NB8 formātā un tādejādi radot lielāku sinerģiju starp abiem šiem reģionālās sadarbības formātiem.

AUSTRUMU PARTNERĪBAS VALSTIS

2016. gadā Latvija aktīvi sekmēja Austrumu partnerības Rīgas samita deklarācijā un Eiropas Kaimiņattiecību politikas (EKP) 2015. gada pārskatā apstiprināto lēmumu ieviešanu. Ar Ukrainu, Gruziju un Moldovu notika aktīvs darbs pie Asociācijas līgumu un Padziļinātā un visaptverošā brīvās tirdzniecības zonas līgumu ieviešanas. Vienlaicīgi ES virzījās uz priekšu attiecību veidošanā ar Baltkrieviju, Armēniju un Azerbaidžānu. Latvija atbalsta Austrumu Partnerības samita rīkošanu 2017. gadā. Samitā tiks izvērtēts sasniegtais un formulēti paveicamie uzdevumi nākamajiem gadiem. Tāpat atbalstīsim jauno partnerības prioritāšu apstiprināšanu.

Latvija aktīvi atbalstīja ES-**Baltkrievijas** attiecību tālāku padziļināšanu saskaņā ar ES pasākumu plānu kritiskās iesaistes politikas Baltkrievijā padziļināšanai (29 soļu plāns), tostarp sekmēja lielākās daļas ES sankciju pret Baltkrieviju atcelšanu 2016. gada februārī. Latvija veicināja ES-Baltkrievijas Mobilitātes partnerības noslēgšanu 2016. gada 13. oktobrī. Latvija atbalstīja tālāku Baltkrievijas sadarbību ar starptautiskajām finanšu institūcijām, kā arī Baltkrievijas pievienošanās PTO sarunu atjaunošanu. Turpinājās aktīva Latvijas-Baltkrievijas divpusējā sadarbība, veikts nozīmīgs darbs nozaru sadarbības paplašināšanai. Notika aktīva sadarbība robežu kontrolē un uzraudzībā, izglītībā un zinātnē, kultūrā. Vienlaicīgi Latvija turpināja aicināt Baltkrieviju strādāt pie demokrātijas un cilvēktiesību normu stiprināšanas. 2017. gadā Latvija turpinās atbalstīt ES un Baltkrievijas tuvināšanos, tai skaitā veicinot Vīzu atvieglošanas izstrādāšanu un atpakaļuzņemšanas līgumu noslēgšanu, atbalstot Baltkrievijas reformu procesu, daloties ar savu reformu pieredzi demokrātisku vēlēšanu organizēšanā, Boloņas procesa standartu ieviešanā augstākajā izglītībā un citās jomās, kā arī atbalstot Baltkrievijas iestāšanās PTO sarunas. Tāpat turpināsim strādāt pie Latvijas-Baltkrievijas divpusējās sadarbības attīstības, gan stiprinot politisko dialogu, gan paplašinot nozaru sadarbību, īpaši ekonomikas, transporta un tranzīta jomā.

2016. gadā ES-**Ukrainas** Asociācijas līguma piemērošana tika turpināta pagaidu kārtībā. No 2016. gada 1. janvāra pagaidu kārtībā tika uzsākta arī ES Padziļinātā un visaptverošā brīvās tirdzniecības zonas līguma ar Ukrainu piemērošana. Mobilitātes jomā 2016. gadā tika panākts ievērojams progress, lai 2017. gadā tiktu atcelta īstermiņa vīzu prasība Ukrainas pilsoņu ieceļošanai Šengenas zonā. Latvija turpināja uzturēt aktīvu divpusējo attiecību dinamiku ar Ukrainu un iestājās par aktīva politiskā dialoga ar Ukrainu uzturēšanu dažādos starptautiskos formātos. Kā svarīgu Ukrainas ekonomiskās un politiskās stabilizācijas elementu Latvija uzsvēra nepieciešamību turpināt aizsākto reformu īstenošanu. Ņemot vērā nepieciešamību turpināt Latvijas atbalstu demokrātisko reformu procesiem Ukrainā, šim mērķim tika novirzīti papildus 165 864 EUR. Ar Ukrainu tika turpināta veiksmīga sadarbība, nododot Latvijas pieredzi tādās jomās kā labas pārvaldības veicināšana, koncentrējoties uz korupcijas apkarošanu, lauksaimniecības un lauku attīstību, reģionālā attīstība un atbalsts pilsoniskās sabiedrības iesaistei lēmumu pieņemšanā. Arī 2017. gadā plānojam sniegt atbalstu Ukrainai attīstības sadarbības ietvaros iepriekš minētajās jomās, lai veicinātu reformu ilgtspēju.

2016. gada 1. jūlijā pilnībā stājās spēkā ES-**Moldovas** Asociācijas līgums. Latvija atbalstīja Asociācijas līguma ieviešanu, uzturot aktīvu politisko dialogu un daloties ar savu eirotegrācijas pieredzi. Lai veicinātu Moldovas reformu procesu, tika īstenoti attīstības sadarbības projekti reģionālās attīstības, robežkontroles un labas pārvaldības jomā, organizētas pieredzes apmaiņas vizītes starp atbildīgajām valsts institūcijām. Latvija piedalās partnerības (*Twinning*) projektu īstenošanā Moldovā, Kišiņevā strādā trīs ES augsta līmeņa padomnieki no Latvijas. Turpinājās Latvijas-Moldovas sadarbība izglītības jomā un kontakti starp abu valstu parlamentiem. Ekonomiskās sadarbības stiprināšanai tika nodibināta Latvijas-Moldovas Lietišķās sadarbības padome. 2017. gadā Latvija turpinās atbalstīt Asociācijas līguma ieviešanu un Moldovas reformu procesu, kā arī strādās pie divpusējo attiecību attīstības, tai skaitā augsta līmeņa vizīšu apmaiņas un ekonomiskās sadarbības paplašināšanas.

2016. gadā 1. jūlijā stājās spēkā ES un **Gruzijas** Asociācijas līgums. 2016. gadā tika panākta vienošanās par īstermiņa vīzu prasības atcelšanu Gruzijas pilsoņu ieceļošanai Šengenas zonā. Vienošanās stāsies spēkā 2017. gadā pēc formālo procedūru pabeigšanas. Latvija turpināja uzturēt regulāru politisko dialogu ar Gruziju. Tika attīstīta starpnozaru sadarbība, īpaši aizsardzības, iekšlietu, tieslietu, izglītības un ekonomikas jomās.

2016. gadā aktivizējās ES un **Azerbaidžānas** attiecības. Atsākušās tikšanās ES un Azerbaidžānas Partnerības un sadarbības līguma ietvaros. ES un Azerbaidžāna ir panākušas vienošanos par ES un Azerbaidžānas jaunā visaptverošā līguma tvērumu. Latvija atbalsta sarunu par ES un Azerbaidžānas visaptverošo līgumu uzsākšanu 2017. gadā. Tika uzturēts regulārs dialogs starp Latvijas un Azerbaidžānas amatpersonām

2016. gadā tika panākts būtisks progress sarunās par jauno ES un **Armēnijas** ietvarlīgumu. Paredzams, ka sarunas par ietvarlīgumu tiks noslēgtas 2017. gadā. Tika turpināts regulārais dialogs Latvijas un Armēnijas Ārlietu ministriju starpā.

DIENVIDU KAIMIŅI UN TUVIE AUSTRUMI

Brūņotie konflikti, nestabilitāte, zemais ekonomiskās attīstības līmenis un bezdarbs, īpaši jauniešu vidū, ir veicinājuši drošības situācijas pasliktināšanos Eiropas Savienības **Dienvīdus kaimiņu** reģionā. Nestabilā drošības situācija palielina terorisma draudus, veicina radikalizāciju un migrantu plūsmu uz Eiropu. No 2016. gada Eiropas Kaimiņattiecību politikas pārskata ietvaros Eiropas Komisija ir uzsākusi prioritāšu noteikšanu sadarbībai ar **katru ES Dienvīdus kaimiņu valsti**, kas turpināsies arī 2017. gadā. Šī procesa ietvaros Latvija atbalsta stabilitātes veicināšanu reģionā un sadarbību, vērsties pret terorismu, radikalizāciju un nelegālo migrāciju. Lai novērstu šo problēmu cēloņus, Latvija uzskata, ka ES Dienvīdus kaimiņu reģionā ir svarīgi veicināt ekonomiskās reformas, labvēlīgas uzņēmējdarbības vides radīšanu, izglītību un jauniešu nodarbinātību. Lai veicinātu reģionālo sadarbību, Latvija piedalās arī Savienības Vidusjūrai darbā. 2017. gadā Latvija atbalstīs Savienības Vidusjūrai jaunā Rīcības plāna pieņemšanu un ieviešanu, kura mērķis ir veicināt reģionālo stabilitāti, integrāciju, izglītību un jauniešu nodarbinātību, kā arī veidot ciešāku partnerību ar ES. Latvija veic ikgadējās iemaksas Annas Lindes fondā, kas Savienības Vidusjūrai ietvaros veicina starpkultūru dialogu un atbalsta nevalstisko organizāciju, t.sk., Latvijas, īstenotos projektus.

Drošības situācija un humanitārie apstākļi **Sīrijā** pasliktinās. Turpinās konflikta militārā eskalācija, tai skaitā uzbrukumi civiliedzīvotājiem un civilajai infrastruktūrai. Latvija joprojām atbalsta konflikta politisku risinājumu, kā arī uzskata, ka ir svarīgi nodrošināt pamieru un humānās palīdzības piegādes visā Sīrijas teritorijā. Latvija tāpat kā citas ES dalībvalstis ir atbalstījusi centienus panākt ANO Drošības padomes rīcību šajā jomā, taču Krievija to vairākkārt ir bloķējusi. Lai mazinātu Sīrijas konflikta radītās humanitārās sekas, Latvija 2016. gadā sniedza atbalstu ANO Augstā komisāra bēgļu jautājumos Reģionālā reaģēšanas plāna palīdzības fondā Sīrijas bēgļiem. 2017. gadā Latvija turpinās atbalstīt starptautiskās sabiedrības centienus apturēt vardarbību Sīrijā, kā arī saukt pie atbildības tos, kas pastrādājuši kara noziegumus un noziegumus pret cilvēci. Latvija iestājas par Sīrijas lietas nodošanu izskatīšanai Starptautiskajā Krimināltiesā.

ES UN KRIEVIJAS ATTIECĪBAS

2016. gadā **Krievija** turpināja uz starptautiskās situācijas saasināšanu un konfliktiem vērstu ārpolitiku. Krievijas īstenotā starptautisko normu pārkāpšana un militāra spēka izmantošana politiskiem mērķiem ir radījusi nedrošību un neprognozējamību visiem Krievijas kaimiņiem un pasliktinājusi Eiropas drošības situāciju kopumā. Krievijas agresija Ukrainā un Krimas pretlikumīgā aneksija ietekmēja ES–Krievijas attiecības arī 2016. gadā. Krievija līdz šim nav demonstrējusi vēlmi konstruktīvi iesaistīties mierīga risinājuma rašanā Ukrainas austrumos, par ko liecina **Minskas vienošanos** izpildes lēnā norise un nebūtiskais progress.

ES mērķis ir panākt, lai Krievija ievērotu starptautisko tiesību principus. Latvija atbalsta līdzšinējo ES divu ceļu politiku ar dialogu diplomātiskajā līmenī un ierobežojošajiem pasākumiem, uzskatot, ka tā ir ļāvusi izvairīties no situācijas eskalācijas un lokalizēt konfliktu. 2016. gadā ES pagarināja sankciju pakotni pret Krieviju, kas ietver individuālos ierobežojošos pasākumus pret personām un uzņēmumiem, ES ekonomiskās sankcijas un ierobežojumus attiecībā uz ekonomisko sadarbību ar Krimu un Sevastopoli.

Latvija arī turpmāk uzstās, ka ierobežojošo pasākumu pārskatīšanas priekšnoteikums ir pilnīga Minskas vienošanos izpilde. Latvija iestāsies par konsekventu Krimas neatzišanas politikas ievērošanu un aizstāvēs šī jautājuma paturēšanu ES-Krievijas attiecību dienas kārtībā līdz notikusi atgriešanās pie pilnīgas starptautisko tiesību ievērošanas.

Latvijas–Krievijas divpusējās sadarbības dinamiku nosaka Krievijas īstenotais politiskais un ekonomiskais kurss, kā arī kopējais ES–Krievijas attiecību stāvoklis un aktuālā drošības situācija. Vienlaikus Latvija turpinās **praktisko sadarbību** ekspertu un nozaru līmenī ar Krieviju jautājumos, ko neskar sankcijas un kuros ir skaidra Latvijas ieinteresētība. 2016. gadā turpinājās robežas demarkācijas komisijas darbs, pārrobežu sadarbība, sadarbība transporta, robežapsardzības, muitas un citās jomās, ir aktivizējies darbs pie Starpvaldību komisijas, kuras kārtējā sēde plānota 2017. gadā.

2016. gadā turpinājās Krievijas mēģinājumi informatīvajā telpā diskreditēt Latvijas politiku aizsardzības un drošības politikas jomā, kā arī Latvijas nacionālajai drošībai svarīgās tautsaimniecības nozarēs. Līdzīgā intensitātē kā līdz šim turpinājās tradicionālie Krievijas pārmetumi par cilvēktiesību situāciju, vārda brīvības ierobežojumiem un neonacisma tendencēm Latvijā. Krievija aktīvi īstenoja ārzemēs dzīvojošo tautiešu atbalsta un „maigās varas” politiku un cenšoties negatīvi ietekmēt sabiedrības integrācijas procesu Latvijā.

Latvija būs gatava reaģēt uz mēģinājumiem šķelt sabiedrību vai apdraudēt valsts demokrātisko iekārtu un drošību. Tiks turpināta pret darbība Krievijas propagandas aktivitātēm starptautiskajās organizācijās un medijos, kā arī aktivitātes informatīvās telpas stiprināšanai Latvijā un ES kopumā. Latvija uzturēs dienaskārtībā jautājumus par demokrātijas un cilvēktiesību situāciju Krievijā. Vienlaikus tiks pievērsta uzmanība sadarbībai ar Krievijas pilsonisko sabiedrību un nevalstisko sektoru.

ES UN CENTRĀLĀZIJAS ATTIECĪBAS

2016. gadā Centrālāzijas valstīs ir saglabājusies iekšpolitiska stabilitāte. Vienlaikus, reģions piedzīvo nopietnus izaicinājumus. Ekonomiskā stagnācija un dzīves līmeņa kritums rada ietekmi arī uz drošības situāciju, radot labvēlīgu augsni radikālā ekstrēmisma ideju izplatībai. Drošības riskus Centrālāzijā rada arī nestabilā situācija Afganistānā, kā arī *ISIL/Daesh* centieni nostiprināt ietekmi reģionā. Pēc sniegtā ieguldījuma ES un Centrālāzijas valstu sadarbības aktivizēšanā mūsu prezidentūras ES padomē laikā Latvija Eiropas Savienībā turpina izrādīt īpašu interesi un izpratni par Centrālāzijas reģionu.

2016. gadā Latvijas darbība bija vērsta uz pērn pārskatītās **ES–Centrālāzijas stratēģijas** īstenošanu, turpinot dalību aizsāktajos praktiskās sadarbības projektos. Latvija turpināja vadošās ES dalībvalsts pienākumus Eiropas Savienības robežu pārvaldības programmas Centrālāzijai (*BOMCA – Border Management Programme for Central Asia*) 9. fāzes projektā. ES–Centrālāzijas izglītības platformas ietvaros Latvija koordinēja sadarbību profesionālās izglītības jomā. Tāpat Latvijas eksperti piedalījās ES–Centrālāzijas likuma varas platformas ietvaros organizētajos semināros, kuros dalījās Latvijas pieredzē par starptautisko tiesību normu pārņemšanas metodēm nacionālajā likumdošanā, pašvaldību kapacitātes stiprināšanu, nevalstiskā sektora lomu valsts pārvaldē. Latvijas diplomātiskās pārstāvniecības ir sniegušas atbalstu transporta un loģistikas plūsmu attīstīšanā ar Centrālāzijas valstīm.

Arī 2017. gadā Latvija turpinās uzsvērt Centrālāzijas reģiona ģeopolitisko nozīmi un aktualizēt reģiona tematiku ES darba kārtībā, kā arī īstenos sadarbības projektus gan divpusēji, gan ES programmu ietvaros. Ņemot vērā Centrālāzijas dinamisko politisko un drošības vidi, 2017. gada pirmajā pusē plānots pārskatīt ES–Centrālāzijas stratēģiju un izvērtēt tās īstenošanas gaitu. Šajā sakarā sagaidāmas diskusijas par veicamajām izmaiņām ES un Centrālāzijas sadarbībā, lai tā nodrošinātu pēc iespējas labākus rezultātus.

ES VĒRTĪBU VEICINĀŠANA UN ATBALSTS ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS ĪSTENOŠANAI

2016. gadā tika uzsākta **ANO Dienaskārtības ilgtspējīgai attīstībai 2030** (*Agenda 2030*) īstenošana, lai izskaustu nabadzību, mazinātu nevienlīdzību un risinātu klimata pārmaiņas pasaulē. Līdz ar to Latvija ir uzsākusi darbu pie Ilgtspējīgās attīstības mērķu ieviešanas sistēmas izveides gan nacionālajā dimensijā, gan attīstības sadarbības ietvaros. 2016. gadā apstiprinātās Latvijas attīstības sadarbības politikas pamatnostādnes 2016.–2020. gadam nosaka, ka Latvijas attīstības sadarbības politikas mērķis ir sniegt atbalstu partnervalstīm Dienaskārtības 2030 mērķu sasniegšanā. Latvijas atbalsts ir vērsts uz ES Austrumu partnerības un Centrālāzijas valstīm un fokusējas uz tādām jomām kā publiskās pārvaldes attīstība un spēju stiprināšana, uzņēmējdarbības attīstība un eksportspējas stiprināšana, valsts drošības struktūru pārvaldība un reformas, demokrātiskas līdzdalības veicināšana, pilsoniskās sabiedrības attīstība, dzimumu līdztiesība un izglītība.

2016. gadā divpusējās attīstības sadarbības īstenošanai finansējums tika palielināts līdz 451 400 EUR. Tika turpināti iepriekšējos gados iesāktie un uzsākti jauni projekti Ukrainas, Moldovas, Gruzijas, Uzbekistānas, Kirgizstānas un Tadžikistānas atbalstam. Būtisku ieguldījumu divpusējās attīstības sadarbības īstenošanā iepriekšminētajās jomās sniedza Latvijas nevalstiskās organizācijas. 2016. gadā tika sniegts atbalsts Latvijas NVO darbam un kapacitātes stiprināšanai, turpinot nodrošināt līdzfinansējumu Eiropas Komisijas un citu donoru finansētiem projektiem.

2016. gadā turpinājās Latvijas īstenotais attīstības sadarbības projekts – jauno dzelzceļa speciālistu apmācība un multimediju klases ierīkošana Kabulas Politehniskajā universitātē. Tas ir būtisks praktisks ieguldījums Afganistānas iespējamajai integrācijai jaunos Eirāzijas reģiona transporta un loģistikas savienojumos, sniedzot Latvijas ekspertīzi Afganistānas attīstībā.

2016. gadā Ārlietu ministrija sadarbībā ar Rīgas Juridisko augstskolu un ar ASV, Norvēģijas, Zviedrijas, Luksemburgas un Nīderlandes atbalstu turpināja 2014. gadā uzsākto apmācību programmu ES kaimiņpolitikas un Centrālāzijas valstu valsts pārvaldes un pilsoniskās sabiedrības pārstāvju studijām Latvijā, piedāvājot starpdisciplināru apmācību kursu par ES un starptautiskās ekonomikas, politikas un juridiskajiem jautājumiem, kā arī nodrošinot Latvijas kā ES dalībvalsts zināšanu un pieredzes nodošanu.

2017. gadā divpusējās attīstības sadarbības ietvaros tiks turpināti projekti labas pārvaldības, likuma varas stiprināšanas jomā, ekonomiskās attīstības veicināšanas jomā, kā arī tiks sniegts atbalsts demokrātiskas un pilsoniskas sabiedrības attīstībai. Šo projektu īstenošanai paredzēts atvēlēt 463 813 EUR. Valsts pārvaldes institūcijas, NVO, sociālie partneri, kā arī privātais sektors būs iesaistīti minēto projektu realizācijā.

Latvija arvien aktīvāk iesaistās cilvēktiesību veicināšanā starptautiskajos formātos un organizācijās. Latvijai prioritārās jomās ir dzimumu līdztiesība, vārda brīvība, tostarp virtuālajā vidē, mediju neatkarība un pilsoniskās sabiedrības līdzdalība.

2016. gadā Latvija aktīvi iesaistījās **neatkarīgo mediju un žurnālistu profesionalitātes stiprināšanā** Baltijas un Austrumu partnerības valstīs. Pirmajā darbības gadā Baltijas Mediju izcilības centrs ar Latvijas un citu donoru atbalstu uzsāka koordinēt un rīkot regulāras apmācības nozarē strādājošajiem, sevi apliecinot kā uzticamu neatkarīgu organizāciju ar strauji pieaugošu starptautisku atbalstu. Medijpratības veicināšana un žurnālistikas kvalitātes stiprināšana būs svarīgs uzdevums arī turpmāk, efektīvi izmantojot starptautisko pieredzi un atbalstu. Austrumu partnerības valstīs Baltijas Mediju izcilības centrs veic neatkarīgo mediju iemaņu auditu šajās valstīs, lai piedāvātu rekomendācijas to

uzlabošanai. 2017. gadā centrs plāno organizēt pirmo Baltijas un Ziemeļvalstu sabiedrisko mediju konferenci, kura būtu pirmā šāda veida kopējā aktivitāte šajā formātā.

Latvija un tās sabiedrotās valstis arvien lielāku uzmanību velta sabiedrības **kritiskās domāšanas** un analītisko spēju celšanai, kā arī **medijpratībai**. 2016. gada jūnijā UNESCO Sekretariāts, Eiropas Komisija un Globālā alianse sadarbībai medijpratības un informācijpratības jomā (*GAPMIL*) sadarbībā ar Latvijas valdību Rīgā rīkoja 2. Eiropas Medijpratības un informācijpratības forumu, kurš bija veltīts jautājumiem par tiesiskās, caurspīdīgas, atvērtas, drošas un iekļaujošas informatīvās vides nodrošināšanu.

2016. gadā Latvija bija aktīva starptautiskajās organizācijās, sekmējot savas cilvēktiesību jomas prioritātes – dzimumu līdztiesību, vārda brīvību un pilsoniskās sabiedrības līdzdalību. Latvija turpināja dalību **ANO Cilvēktiesību padomē**, kurā ir ievēlēta līdz 2017. gada beigām. Šajā formātā Latvija īpašu uzmanību pievērša arī valstu sadarbības veicināšanai ar ANO cilvēktiesību mehānismiem un ekspertiem, kā arī cilvēktiesību situācijai Krimā.

Latvija turpināja dalību vairākās starpreģionālās iniciatīvās – Vienlīdzīgas nākotnes partnerībā, veicinot sieviešu politisko un ekonomisko līdzdalību, kā arī Koalīcijā par interneta brīvību, sekmējot cilvēktiesību, īpaši vārda brīvības, ievērošanu virtuālajā vidē. Latvija finansiāli atbalstīja Koalīcijas „Digitālo aizstāvju partnerības fondu”, kurš atbalsta projektus, kas vērsti uz cilvēktiesību pārkāpumu ierobežošanu virtuālajā vidē. Tāpat Latvija finansiāli atbalstīja pilsoniskās sabiedrības atbalsta fondu *Lifeline*.

2017. gadā Latvija turpinās veicināt savas prioritātes cilvēktiesību jomā - dzimumu līdztiesību, vārda brīvību un pilsoniskās sabiedrības līdzdalību, tajā skaitā būdama aktīva ANO Cilvēktiesību padomes dalībvalsts. Lai veicinātu Latvijas kā globāla spēlētāja atpazīstamību, piedalītos lēmumu pieņemšanas procesos un vēl aktīvāk pārstāvētu valsts intereses, 2017. gadā tiks turpināts darbs, lai panāktu Latvijas ievēlēšanu vairākās starptautisko organizāciju struktūrās, īpašu uzmanību pievēršot Latvijas izvirzītajām kandidatūrām ANO Drošības padomē (2026–2027) un ANO Ekonomisko un sociālo lietu padomē (2020–2022).

LATVIJAS EKONOMISKĀS KONKURĒTSPĒJAS STIPRINĀŠANA

2016. gadā globālās ekonomiskās izaugsmes temps ir bijis gaus. Lēnā izaugsme apvienojumā ar zemām preču cenām, vāju globālo tirdzniecību un kapitāla plūsmas mazināšanos ir atstājis ietekmi arī uz Latvijas eksporta dinamiku. Šajos apstākļos tālāka Latvijas izaugsme aizvien vairāk būs atkarīga no konkurētspējīgas investīciju vides, jaunu uzņēmumu rašanās un Latvijas ekonomiskās konkurētspējas stiprināšanas, produktivitātes un inovāciju sekmēšanas.

LATVIJAS IESTĀŠANĀS OECD – STIMULS IEKŠĒJĀM REFORMĀM, OECD SNIEGTO PRIEKŠROCĪBU IZMANTOŠANA

2016. gada 1. jūlijā Latvija kļuva par 35. **OECD dalībvalsti**. Latvijas iestāšanās process OECD ir ļāvis novērtēt Latvijas vietu starp attīstītākajām OECD dalībvalstīm. OECD izmantotā metodoloģija un statistikas dati par Latviju ir snieguši jaunu un salīdzināmu informāciju par ekonomiskajiem un sociālajiem procesiem, to izmaiņām un prognozēm. Savukārt OECD rekomendācijas ir bijis nozīmīgs instruments ekspertiem un politikas veidotājiem, lai veiktu uz pierādījumiem balstītus uzlabojumus tiesiskajā ietvarā un tā ieviešanas praksē vairākās Latvijas sabiedrībai svarīgās jomās: cīņa ar korupciju starptautiskajos biznesa darījumos un noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršana, valsts kapitālsabiedrību pārvaldība, cīņa pret izvairīšanos no nodokļu nomaksas.

Šobrīd svarīgi ir neapstāties pie sasniegtā un izmantot OECD dalības sniegtās priekšrocības, lai turpinātu uzlabot uzņēmējdarbības vidi Latvijā saskaņā ar pasaules attīstītāko valstu labāko praksi. Sekmīga turpmākā OECD labākās prakses pārņemšana būs atkarīga no politikas veidotāju un nozares ekspertu ikdienas sadarbības ar OECD, iegūtās informācijas analīzes, tās piemērošanas Latvijas vajadzībām un spējas nodrošināt atbilstošu tiesiskā regulējuma un ieviešanas prakses uzlabojumus.

Kā prioritārie sadarbības virzieni turpmākai sadarbībai ar OECD ir identificēti: produktivitātes veicināšana; iekļaujošs un labi funkcionējošs darba tirgus, ietverot darba tirgum nepieciešamo prasmju attīstīšanu; cīņa pret izvairīšanos no nodokļu maksāšanas un darbs pie OECD standartu ieviešanas informācijas apmaiņas un caurskatāmības jomā; cīņa pret korupciju un noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju; valsts kapitālsabiedrību pārvaldība.

ĀRLIETU DIENESTA PRAKTISKAIS ATBALSTS UZŅĒMĒJIEM, LATVIJAS ĀRĒJĀS TIRDZNIECĪBAS STIPRINĀŠANA UN EKSPORTA DIVERSIFIKĀCIJA

2016. gadā vairāk nekā 70% no Latvijas kopējā preču eksporta veidoja preču tirdzniecība ar ES, kamēr preču eksporta apjoms uz Krieviju un NVS valstīm samazinājās līdz 12%. Aizvien lielāku lomu Latvijas preču eksporta bilancē ieņem Ķīna, sasniedzot 2,5% no kopējā apjoma. 2017. gadā eksports uz ES būtiski nepieaugs eirozonas lēnās izaugsmes dēļ. Eksports uz **Krieviju un NVS** valstīm turpinās samazināties būtisku risku dēļ, kuru pamatā ir Krievijas atbildes sankcijas pret ES, rubļa zemā vērtība un importa aizvietošanas stratēģijas īstenošana. Vienlaikus Latvijas transporta un enerģētikas nozarei NVS reģions joprojām ir augsti prioritārs tirgus. Tāpat ES padziļinātas sadarbības brīvās tirdzniecības nolīgumu (DCFTA) noslēgšana ar **Gruziju, Ukrainu un Moldovu** ir uzlabojusi priekšnosacījumus tirdzniecības veicināšanai ar šīm valstīm, tāpēc tirdzniecības apjoma pieaugums ar šīm valstīm varētu turpināties. Arvien pieaugoša interese uzņēmējiem ir par ASV un Kanādas tirgiem. 2016. gadā tika pieņemts lēmums par LIAA pārstāvniecības ASV darbības atjaunošanu, kas tiks īstenots 2017. gadā.

Ārlietu dienests turpina atbalstīt Latvijas uzņēmējus jaunu eksporta tirgu apgūšanā un klātbūtnes nostiprināšanā jau esošajos. Prakse liecina, ka visbiežāk uzņēmējiem nepieciešama tāda veida palīdzība kā birokrātisko šķēršļu un procedūru skaidrošana un novēršana, ekonomisko diplomātu klātbūtne biznesa sarunās, tādējādi vairojot starptautisko partneru uzticību, kā arī vēstniecību organizētie biznesa kontaktu veidošanas semināri un vizītes. 2016. gadā Ārlietu ministrija koordinēja un līdzdarbojās pasākumu

īstenošanā ar citu valsts institūciju un uzņēmēju organizāciju dalību. Tika īstenta virkne eksporta veicināšanas pasākumu, kā arī diskusijas par konkrētiem Latvijas uzņēmējus interesējošiem tirgiem.

2016. gadā sadarbībā ar Pārtikas un veterināro dienestu notika aktīvs darbs pie pārtikas produktu sertifikācijas – saskaņoti 23 veterinārie (veselības) sertifikāti, tostarp piena produktiem uz AAE, Kurdistānas reģionu Irākā un Meksiku, zvejas produktiem uz Melnkalni, gaļai un gaļas produktiem uz Apvienotajiem Arābu Emirātiem (liellopu, jēra un kazas gaļa), Kosovu un Austrāliju.

2017. gadā Ārlietu dienests turpinās sniegt praktisku atbalstu uzņēmējiem. Lielākais uzsvars tiek likts uz transporta un loģistikas, pārtikas rūpniecības, informācijas un komunikāciju tehnoloģiju, farmācijas, kokrūpniecības, tūrisma un augstākās izglītības eksporta nozarēm. Ģeogrāfiskā griezumā galvenais uzsvars tiks likts uz tradicionālajiem tirgiem Baltijas jūras reģionā, kā arī strauji augošajiem eksporta tirgiem Ziemeļamerikā, Ķīnā, Līča valstīs, Irānā, Indijā, Dienvidaustrumāzijā un Tālajos Austrumos.

Tiks intensificēts darbs ar uzņēmēju asociācijām un organizācijām, lai definētu intereses un identificētu šķēršļus ārējā tirdzniecībā. Tiks turpināts darbs pie divpusējās līgumtiesiskās bāzes nostiprināšanas, noslēdzot dubultās nodokļu neaplikšanas līgumus ar Vjetnamu, Malaiziju, kā arī Indonēziju. Plānots uzsākt investīciju aizsardzības līguma sarunas ar Apvienotajiem Arābu Emirātiem.

ES BRĪVĀS TIRDZNICĪBAS NOLĪGUMI – LATVIJAS EKSPORTA VEICINĀŠANAI

Latvija kopumā atbalsta visaptverošu, ambiciozu un līdzsvarotu ES tirdzniecības nolīgumu slēgšanu ar trešajām valstīm, lai uzlabotu tirgus pieeju preču un pakalpojumu tirdzniecībai. Latvijas intereses ārējā tirdzniecībā jau pašlaik tiek un arī turpmāk tiks iestrādātas Latvijas nostājās par ES tirdzniecības nolīgumiem ar trešajām valstīm. Tas ir īpaši būtiski Latvijas eksportētājiem, kas pārsvarā ir mazie un vidējie komersanti. Piemēram, pēc ES un Dienvidkorejas noslēgtā brīvā tirdzniecības nolīguma, kopš 2011. gada Latvijas preču eksports uz Koreju ir pieaudzis vairāk nekā divas reizes (+116%).

Latvija atbalstīja **Kanādas Visaptverošā ekonomikas un tirdzniecības nolīguma** (CETA) parakstīšanu. Tirgus piekļuves nosacījumi CETA nodrošina vienlīdzīgus konkurences apstākļus Latvijas uzņēmējiem, eksportējot preces un pakalpojumus uz Kanādu, salīdzinot ar vietējiem. Praksē tas nozīmē, ka Latvijas uzņēmējiem nebūs jāmaksā ievadmita vai citas nodevas, ja tādas netiek piemērotas vietējam uzņēmumam. Tāpat uzņēmumam vairs nebūs jāveic preču dubultās testēšanas procedūras, jo CETA ir paredzēta tehnisko standartu savstarpējā atzīšana. Cita starpā CETA ir iestrādāti muitas noteikumi, kas paredz ātrākus un caurredzamākus importa, eksporta un preču tranzīta noteikumus. Nolīgumā identificētas arī sensitīvās Latvijas ražošanas nozares, kurām ir jānodrošina noteikts aizsardzības līmenis. Latvijas eksportētāji un tirgotāji varēs gūt praktisku labumu no CETA nolīguma līdz ar tā piemērošanu pagaidu kārtībā ES kompetences jomās. Tas būs iespējams, piemēram, tirgus pieejai precēm un pakalpojumiem, noteikumiem maziem un vidējiem komersantiem. Pagaidu kārtībā netiks piemēroti CETA nosacījumi, kas skar nacionālās kompetences jautājumus, piemēram – investīciju aizsardzība, finanšu pakalpojumi un citi.

ES tirdzniecības nolīgumu noslēgšana ar trešajām valstīm - TTIP sarunu turpināšana, sarunu pabeigšana ar Japānu, ambiciozas tirdzniecības sarunas ar *Mercosur* un *ASEAN* valstīm, sarunu atsākšana ar Indiju atbilst Latvijas ekonomiskajām interesēm.

EKONOMISKĀ SADARBĪBA AR ĶĪNU, 16+1 FORMĀTS

2016. gada novembrī Ķīnas premjerministra divpusējās oficiālās vizītes un tam paralēli notiekošo 16+1 jeb Centrāleiropas un Austrumeiropas valstu un Ķīnas sadarbības formāta pasākumu laikā Rīgā tika parakstīti 19 divpusējās sadarbības dokumenti dažādās jomās, tostarp transporta un loģistikas, tūrisma, finanšu un zinātnes nozarēs. Ir ierosināta starpvaldību līguma parakstīšana zinātnes jomā, kā arī atsevišķu jaunu starpvaldību līgumu parakstīšana izglītības un kultūras jomās. Rīgas samīta laikā tika oficiāli atklāts 16+1 Investīciju fonds, kas paredz jaunas finansējuma iespējas Latvijas projektiem sadarbībā ar Ķīnu un pārējām formāta valstīm.

Vidējā termiņā Latvijas primārā interese 16+1 formāta ietvaros ir sadarbības attīstīšana transporta un loģistikas jomā, panākot regulāru tranzīta kravu plūsmu no Ķīnas, kā arī izveidojot tiešo gaisa satiksmi. Sarunu laikā liels uzsvars tika likts uz potenciālu sadarbībai ar Ķīnu tūrisma jomā, tādēļ kopā ar citām nozaru ministrijām uzsākts aktīvs darbs pie stratēģijas Ķīnas tūristu piesaistei. Kā viens no jau pašreiz redzamajiem ieguvumiem no Latvijas sadarbības ar Ķīnu 16+1 ir uzskatāma pārtikas ražotāju sertificēšana virknei Latvijas pārtikas un augu valsts produktu.

ENERGODROŠĪBA

Ņemot vērā enerģētikas būtisko lomu valstu ekonomikā, kā arī potenciāli ciešo sasaisti ar ģeopolitikas jautājumiem, 2016. gadā energodrošība saglabājās kā svarīga prioritāte gan Latvijas, gan starptautisko sadarbības formātu dienaskārtībā. No vienas puses tika turpināts darbs pie brīva iekšējā enerģijas tirgus izveides un reģionālās nozīmes infrastruktūras projektu attīstīšanas, no otras puses – tika stiprināti enerģētikas drošības principi ES ietvaros un dialogā ar partnervalstīm.

Šie jautājumi saglabās savu aktualitāti arī 2017. gadā. Sagaidot pilnīgu Latvijas dabasgāzes tirgus atvēršanu 2017. gadā, tiks turpināts uzsāktais darbs pie reģionālā Baltijas un Somijas dabasgāzes tirgus modeļa izstrādes un ieviešanas. Savukārt elektroenerģijas jomā, ņemot vērā atbilstošos pētījumus, tiks strādāts, lai rastu labāko risinājumu Baltijas valstu elektroenerģijas tīklu sinhronizācijai ar Eiropas tīkliem.

ES ietvaros Latvija turpinās iestāties par Enerģētikas Savienības un tās principu ieviešanu. Latvija atbalstīs gala kompromisa meklējumus par Enerģodrošības pakotnes priekšlikumiem, kas paredz stiprināt, gan starpvaldību līgumus gāzes jomā izvērtēšanu atbilstoši ES konkurences noteikumiem, gan arī solidaritātes principus attiecībā uz gāzes piegādes nodrošināšanu kaimiņvalstīm. Tāpat Latvija turpinās uzturēt opozīciju tiem projektiem, kas ir pretrunā vai apdraud Enerģētikas Savienības mērķu un principu īstenošanu – *Nord Stream II* projekta īstenošanai. ES Klimata un enerģētikas mērķu 2030. gadam ieviešanā Latvija sarunu procesā turpinās iestāties par izmaksu ziņā efektīviem un valstu specifiskajām situācijām piemērotiem risinājumiem, lai Latvijas tautsaimniecības nozaru pāreja uz zema oglekļa ekonomiku notiktu līdzsvarotā un izaugsmei draudzīgā veidā.

2017. gadā tiks turpināts dialogs enerģētikas drošības jomā ar ASV kā Latvijas stratēģisko sadarbības partneri jautājumos par dabasgāzes tirgus izveidošanu.

LATVIJAS SIMTGADES SAGATAVOŠANA

Gatavojoties Latvijas simtgadei, Ārlietu ministrijas darbība būs vērsta uz to, lai aktualizētu Latvijai būtiskas tēmas starptautiskajās attiecībās, nodrošinot saiti ar ārvalstu sabiedrībām, viedokļu līderiem un nevalstisko sektoru. Simtgade šajā kontekstā ir iespēja piesaistīt ārvalstu partneru uzmanību Latvijas sasniegumiem un veicināt turpmāko sadarbību konkrētos projektos ekonomikā, drošībā, zinātnē, kultūrā un izglītībā.

2017. gadā Ārlietu ministrija sāks īstenot vairākas tematiskās Latvijas simtgades piecu gadu cikla (2017–2021) programmas ārvalstīs. Programma „Latvijas vērtības un vēstures stāsti – Latvijas valstij 100” nodrošinās Latvijas vēstures pētniecības institūciju, Latvijas simtgades svinību kontekstā sagatavoto izstāžu un materiālu prezentāciju starptautiskai auditorijai. Programma „Ilgspējīga Latvijas nākotne” izmantos Latvijas valsts simtgades svinību vēstījumus un simtgades kontekstu ekonomisko un uzņēmēju kontaktu stiprināšanai. Sadarbībā ar Kultūras ministriju tiks uzsāktas programmas Latvijas kultūras izcilību prezentācijai ārvalstīs (kino, literatūra, mūzika, vizuālā māksla).

Simtgades programmas vienotā ārējā komunikācija veidos kopēju ietvaru konkrētiem savstarpēji papildinošiem pasākumiem ārvalstīs. Latvijas Institūts būs simtgades svinību starptautiskās publicitātes koordinējošā institūcija. Sākot ar 2017. gadu, diplomātiskās pārstāvniecības sadarbībā ar Latvijas Institūtu, LIAA un Latvijas diasporas organizācijām veicinās publicitāti simtgades programmai Latvijā, dažādos formātos veicinot ārvalstu tūristu un specializētu jomu pārstāvju interesi par iespējām Latvijā, īpaši 2018. gadā. 2017. gadā tiks uzsākti sagatavošanās darbi Latvijas valsts simtgades svinību kulminācijas pasākumiem ārvalstīs.

SADARBĪBA AR DIASPORU UN KONSULĀRAIS ATBALSTS

Vairāk nekā **120 valstīs** dzīvo **ap 370 tūkstoši Latvijas diasporas pārstāvju**. Turpina pieaugt Latvijas diasporas kultūras kopu, nedēļas nogales skolu un diasporas organizāciju skaits. Veidojas jaunas biedrības valstīs, kurās tādas pirms tam nav bijušas, piemēram, Turcijā un Ukrainā.

Viens no Ārlietu ministrijas darbības prioritārajiem virzieniem ir īstenot Latvijas diasporas politiku, kas ir vērsta uz tautiešu politiskās un pilsoniskās līdzdalības Latvijā veicināšanu, saiknes ar Latviju un latviskās identitātes saglabāšanu, kā arī uz sadarbības ar tautiešiem ārzemēs stiprināšanu ekonomikā, zinātnē, izglītībā un kultūrā un atbalsta sniegšanu tiem, kuri vēlas atgriezties Latvijā.

Ārlietu ministrija un Latvijas diplomātiskās un konsulārās pārstāvniecības ārvalstīs 2016. gadā cieši sadarbojās ar diasporas jautājumos iesaistītajām nozaru ministrijām, valsts un pašvaldības institūcijām, sociālajiem partneriem Latvijā un diasporas mītnes zemēs. Pastāvīga sadarbība un dialogs tiek veidots ar diasporu pārstāvošām organizācijām, īpaši ar Pasaules Brīvo latviešu apvienību (PBLA), Amerikas Latviešu apvienību (ALA) un Eiropas Latviešu apvienību.

2016. gadā Ārlietu ministrija un pārstāvniecības īstenoja un atbalstīja **gandrīz 100 projektus diasporas organizāciju atbalstam kultūras, izglītības, pētniecības, ekonomikas un sporta jomās**, tostarp pasākumus diasporas jauniešu auditorijai. Projekti īstenoti **27 valstīs** – tostarp Apvienotajā Karalistē, ASV, Austrālijā, Beļģijā, Īrijā, Kanādā, Krievijā, Norvēģijā, Vācijā un citās diasporas mītnes zemēs.

Viens no svarīgākajiem un lielākajiem diasporas pasākumiem ir Ārlietu ministrijas atbalstītais **Pasaules Latviešu ekonomikas un inovāciju forums (PLEIF)**, lai piesaistītu Latvijas tautsaimniecībai ārvalstīs dzīvojošus latviešu izcelsmes uzņēmējus. 2016. gadā 29. un 30. decembrī Melburnā, Austrālijā PBLA ar Ārlietu ministrijas atbalstu organizēja pirmo reģionālo foruma pasākumu ārpus Latvijas: „Ar skatu uz Āzijas un Klusā okeāna reģionu”.

2016. gadā Ārlietu ministrija sadarbībā ar Nacionālo elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomi (turpmāk – NEPLP) organizēja jau trešo **konkursu diasporas mediju atbalstam**.

Ārlietu ministrija 2016. gadā turpināja atbalstīt **Latvijas Universitātes (LU) Diasporas un migrācijas pētījumu centra** darbību, kas sniedz iespēju akadēmiskajā līmenī pētīt diasporai aktuālus jautājumus un izmantot šo pētījumu rezultātus diasporas politikas īstenošanā.

2017. gadā Ārlietu ministrija turpinās jau iesāktos projektus diasporas jomā un atbalstīs jaunas iniciatīvas – nākamā gada prioritāte būs atbalsts latviešu diasporas organizācijām Eiropas valstīs. Kopumā 2017. gadā Ārlietu ministrija un pārstāvniecības ārvalstīs plāno atbalstīt līdz 100 projektiem kultūras, izglītības, pētniecības, ekonomikas un sporta jomā. Īpaša vērība tiks veltīta pasākumiem, kas vērsti uz diasporas jaunās paaudzes latviskās identitātes saglabāšanu un patriotisko izglītošanu. Ārlietu ministrija plāno atbalstīt PLEIF aktivitātes Amerikas Savienotajās Valstīs, kur ir ievērojama Latvijas diaspora. Tāpat iecerēts turpināt atbalstīt NEPLP organizēto konkursu diasporas medijiem un LU Diasporas un migrācijas pētījumu centra darbību.

2017. gadā turpināsies iesāktais darbs, lai veicinātu Latvijas diasporas iesaisti Latvijas valsts simtgades pasākumos. Ārlietu ministrija stiprinās sadarbību ar diasporas organizācijām, iesaistot 48 Latvijas pārstāvniecības, kā arī goda konsulu tīklojumu Latvijas valsts simtgades svinību programmas organizēšanā ārpus Latvijas.

Jāatzīmē būtiskais **konsulārais darbs**, ko veic Ārlietu ministrija un Latvijas diplomātiskās un konsulārās pārstāvniecībās ārvalstīs. Kopumā 2016. gada pirmajos trīs ceturkšņos Latvijas diplomātiskajās un konsulārajās pārstāvniecībās ārvalstīs sniegti 66 495 maksas pakalpojumi (neskaitot vīzas), par kuriem iekasēta konsulārā un valsts nodeva 1 436 674 EUR apmērā. Papildus tika sniegti arī 83 407 bezmaksas pakalpojumi, jo sevišķi Latvijas vēstniecībās Lielbritānijā, Īrijā un Vācijā.

Lai konsulārie pakalpojumi būtu pieejami ārvalstīs dzīvojošajiem Latvijas valstspiederīgajiem tuvāk viņu dzīvesvietai, Latvijas diplomātiskās pārstāvniecības ārvalstīs turpina organizēt braucienus ar mobilo pasu darbstacijām personu apliecinošu dokumentu noformēšanai. 2016. gada pirmajā pusgadā Latvijas vēstniecības Apvienotajā Karalistē, Īrijā, ASV, Kanādā, Vācijā, Spānijā un Norvēģijā ar mobilajām pasu darbstacijām veica braucienus uz 22 pilsētām, noformējot 1582 pasu/personas apliecību pieteikumus, izbraukumos vienlaikus sniedzot arī citus konsulāros pakalpojumus.

2016. gada janvārī Saeima pieņēma Deklarāciju par nepilngadīgo Latvijas valstspiederīgo tiesību aizsardzību ārvalstīs (turpmāk - Deklarācija). Ievērojot Deklarācijā izteiktos aicinājumus ārvalstu institūcijām, Ārlietu ministrija nosūtīja Deklarāciju to valstu vēstniecībām, kurās ir visvairāk nepilngadīgo Latvijas valstspiederīgo tiesību aizstāvības gadījumu. Savukārt Latvijas vēstniecības ārvalstīs veica pasākumus, lai palielinātu diasporas pārstāvju informētību šajos jautājumos. Ārlietu ministrija sadarbībā ar Tieslietu ministriju turpinās darbu pie Latvijas valstspiederīgo interešu aizstāvības ārvalstīs.

Saglabājas tautiešu interese par Latvijas pilsonības atjaunošanu, jo sevišķi Apvienotajā Karalistē, Īrijā, Vācijā, ASV un Izraēlā dzīvojošajiem. 2016. gada pirmajos trīs ceturkšņos Latvijas pārstāvniecībās tika pieņemti 3676 pieteikumi pilsonības reģistrācijai.

2016. gada pirmajos trijos ceturkšņos Latvijas diplomātiskajās un konsulārajās pārstāvniecībās ārvalstīs pieņemti 127 134 vīzu pieteikumi. Šie rādītāji kopumā atbilst 2015. gada līmenim, liecinot par pārstāvniecībās saņemto vīzu pieteikumu skaita stabilizēšanos. 2016. gadā valsts nodevās par vīzu pieteikumu izskatīšanu tika iekasēti 4 550 159 EUR.

Ņemot vērā pieaugošos terorisma draudus pasaulē, tostarp valstīs un teritorijās, kas ir populāri tūrisma galamērķi, un Latvijas valstspiederīgo mobilitāti, palielinās katastrofu vai katastrofas draudu riski, kas saistīti ar personas dzīvības vai veselības apdraudējumu. Lai šādas krīzes gadījumā būtu iespējams īsā laikā apzināt lielu skaitu Latvijas valstspiederīgo un informēt tos par palīdzības saņemšanas iespējām, ir grozīts Elektronisko sakaru likums, ļaujot nosūtīt īsziņas visiem Latvijas mobilo telefonu operatoru abonentiem, kas attiecīgajā brīdī atrodas viesabonēšanā konkrētajā ārvalstī. 2016. gadā ir bijusi nepieciešamība šādu apziņošanu veikt jau vairākas reizes.

- AK – Apvienotā Karaliste
- ASEAN – Dienvidaustrumāzijas Nāciju Asociācija
- ASV – Amerikas Savienotās Valstis
- ĀM – Ārlietu ministrija
- ANO – Apvienoto Nāciju Organizācija
- BALTDEFCOL – Baltijas aizsardzības koledža
- BOMCA – Eiropas Savienības Robežu vadības programma Centrālāzijā
- Brexit – Apvienotās Karalistes izstāšanās no Eiropas Savienības
- CETA – Kanādas Visaptverošais ekonomikas un tirdzniecības nolīgums
- DCFTA – brīvās tirdzniecības nolīgums
- e-Pine – ASV/NB8 iniciatīva „Pastiprināta sadarbība Ziemeļeiropā”
- EDSO – Eiropas Drošības un sadarbības organizācija
- EK – Eiropas Komisija
- EKP – Eiropas Kaimiņattiecību politikas
- ES – Eiropas Savienība
- EU NAVFOR ATALANTA – ES Jūras operācija pie Somālijas krastiem
- EUNAVFOR Med SOPHIA – ES operācija Vidusjūrā
- EUTM *Mali* – ES bruņoto spēku apmācības misija Mali
- FRONTEX – Eiropas Aģentūra operatīvās sadarbības vadībai pie Eiropas Savienības dalībvalstu ārējām robežām
- ISIL\Daesh – teroristiskais grupējums „Islāma valsts Sīrijā un Levantē”
- LIAA – Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra
- LU – Latvijas Universitāte
- MERCOSUR – Dienvidu kopējais tirgus
- MINUSMA – ANO daudzpusējā integrētā stabilizācijas misija Mali
- NATO – Ziemeļatlantijas līguma organizācija
- NB8 – 3 Baltijas valstis un 5 Ziemeļvalstis

NEPLP – Nacionālās elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome

NVO – nevalstiska organizācija

OECD – Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija

PBLA – Pasaules Brīvo latviešu apvienība

PLEIF – Pasaules latviešu ekonomikas un inovāciju forums

TTIP – Transatlantiskā tirdzniecības un investīciju partnerība